

Szám.

kötő-
Több

mest
Fáci-
lona-
u. p.

mert

b.

a
a

m
g-
te
n
y-
on
ö-
k.
tt
t.
a

RA.

veze-
(Je-

n-nyo-
tábla
nából
aem
re 3.

KIS NAP

... MEGGYUJTOTTA A GYERTYÁT. (Lásd a 322. lapon)

Szerkesztő Forgó bácsi.

Ára negyed-évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr. 1898. november 20-án.
 Megjelen minden vasárnap 16 lapon.
 LV. köt. 21. szám.

AZ ARANY-BÁNYA.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Vége.)

HOSSZABB ideig csak Irmuska keserves zokogása hallatszott az omladvány alatti sötét üregben. Azután az is elhallgatott. Tompa kábultság fogta el a leánykát; alig tudta, hol van; szinte azt hitte, hogy csak gonosz álmot gyötri; nem lehet az valóság, hogy el legyenek temetve...

Kinos elmélyedéséből a bányász hangja rezzentette föl.

— Kisasszonykám, nincs baja, ugy-e? kérdé.

— Nem tudom... talán nincs... de nagyon félek.

— Pedig most már az kellene, hogy össze szedjük az eszünket, akik még élünk.

— Ó, hát mit tehetünk?

— Nem sokat, az igaz. De legalább azt volna jó tudnunk, hányadán vagyunk. Én nem bírok mozdulni, de ha a kisasszonyka ide jönne hozzám, meggyujthatná a gyertyát, mely a süvegembe van tűzve. A süvegem itt fekszik a fejem mellett, érzem.

— Hogy mehessek oda, mikor olyan sötét van?

— Nyujtsa ki a karjait és nagyon lassan, tapogatózva jöjjön a hangom irányában. Hiszen jól hallja a hangomat, ugy-e?

— Hallom... de hát ha nem juthatok oda?

— Meg kell próbálni! Mihelyt világosság lesz, mindjárt könnyebben viseljük a bajt. Aztán meg körül is nézhet, hányadán vannak a fiuk, miért nem szólalnak meg.

Ez fölélenkítette a leánykát, eloszlatta csüggedtségét. Megmozdult és lassan, tapogatózva lépegetett arra felé, amerről a

bányász hangját hallotta. Tarsoly Dávid pedig folyvást beszélt, hogy így még jobban utba igazítsa.

— Jól indul... már is közelebből hallok a lépését... Csak lassan... meg ne botoljak... nagy kövek lehetnek utban.

Voltak is, de Irmuska kitapogatta, megkerülte.

— Már itt van egészen mellettem, szólt a bányász. Most már hajoljon le... tapogasson... itt vagyok.

A leányka lehajolt és csakugyan a bányász fejét érintette.

— Most jól vigyázzon, össze ne tapossa a süvegemet, mert rajta van a gyertya... Itt van a lábánál, vegye föl.

Irmuska lehajolt, meg is találta a kalapot.

— De hogy gyujtsunk világot? kérdé.

— Tapogasson rajtam végig... a kabátom zsebében van egy katulya gyujtószál...

A leányka engedelmeskedett. Rövid idő alatt rátalált a zsebre s benne a gyujtószálakra. A következő pillanatban már meg is gyujtotta a gyertyát. (Lásd a képet a ezimlapon.)

Legelőször is a bányászra esett a tekintete. Szegény Tarsoly Dávid bizony szörnyű helyzetben volt. Csak a feje és melle látszott ki, a többi testét nagy kőtömeg nyomta le; a kezei is úgy oda szorultak a kő alá, hogy ki nem huzhatta. Arca nagyon sápadt volt, homlokán verejték gyöngyözött. Látszott, hogy nagy kint szenved.

— Ó Istenem! kiáltott fel Irmuska. Nem segíthetnék valamivel?

— Nem, kisasszonykám. Ne is törődjek velem. Először is lássuk, hányadán va-

gyunk
világ
támas
oldal
kis b
Csak
omlás

Az
hossz
leány
sikol
földö
kő-tö

Ir
—
mán
R
meg
kino

—
alatt
még
—
Ó!
—

tani
L
látó
köv
esét
csal
hen
rejt
—
még
—
dul

gyunk, mit várhatunk... Tartsa föl a világot... úgy! Most már látom. A nagy támasztó gerendák eltörtek ugyan, de mégis oldalvást terelték a leomló köveket. Egy kis barlang képződött itt a fejünk fölött. Csak az a kérdés, hol állt a két fiu az omlás pillanatában?

— Mindjárt körül nézek, szólt Irmuska.

Az üreg, melybe el voltak temetve, jó hosszan nyult el a szikla-fal tövénél. De a leányka csak néhányat lépett, már rémülten sikoltott fel. Az egyik fiu ott feküdt a földön, arccal lefelé, félig eltemetve nagy kő-törmelék alatt.

Irmuska lehajolt hozzá az égő gyertyával.

— Ez Kálmán!... Istenem!... Kálmán! Élsz? Szólj!

Rázogatta, simogatta és Kálmán végre meg is mozdította kissé a fejét. Aztán kinosan fölajdult és megszólalt:

— Ó! Hol vagyok?

— Eltemetve a bányában, az omladék alatt, felelt Irmuska. De, hála Istennek, még élsz!

— Élek! sóhajta a fiu. Bár ne élnek... Ó!... a lábam!... a derekam!

— Várj csak, talán ki tudlak szabadítani... leszedem rólad a köveket.

Letette a gyertyás süveget és dologhoz látott. Nem kicsi dolog volt, mert nehéz kövek egész halmaza borította a szerencsétlen fiut. Némelyikét a gyöngye leányka csak végső ereje megfeszítésével bírta elhengeríteni. Arczáról szinte szakadt a verejték, mire elkészült.

— No, most már fölállhatsz, szólt a még folyvást mozdulatlan fiuhoz.

— Nem tudok... nem bírok mozdulni... azt hiszem, el van törve a lábam.

— Szent Isten! Mit csináljak veled?

— Fordíts meg, hogy hanyatt fekhessem... úgy talán jobb lesz...

— Igen... és a fejed alá teszek egy követ... rá borítom a felöltömet, így nem lesz kemény...

Szaporán meg is tette, amit mondott. Kálmán kinosan fölszisszent amint megmozdult; arca ijesztően el volt változva. Megragadta a leányka kezét és bágyadt hangon mondá:

— Irmuska, te nagyon nemes, bátor szívű leány vagy... én pedig haszontalan, könnyelmű ficzkó voltam... elért a büntetés... most már végem van!... Ó! Csak egy pár csöpp vizet adhatnál! Ugy ég a fejem!

A leányka, egyebet nem találván, hideg köveket tartott oda a fiu fejéhez. Ez is jól esett.

— Irmuska! szólalt meg újra Kálmán. Én talán nem kerülök ki élve innen... de téged még megmenthetnek... Mondd meg szüleimnek, hogy mélyen bánom hibámat... megsaltam őket, kijátszottam tilalmukat... veszedelembbe döntöttem téged is meg Dezsőt...

— Jaj! Hát Dezső hol van?

A jó leánykát eddig annyira elfoglalta a beteg ápolása, hogy majd nem megfelekezett a testvéréről. Gyorsan fölkapta a gyertyát és végig kutatta az üreget.

— Nincs itt! Dezső! Ó Istenem! Dezső, hol vagy? Élsz? Szólj!

Semmi válasz.

Kétségbe esetten sietett vissza a félig eltemetett Tarsoly Dávidhoz.

— Kálmán itt van, él... de a testvéretem nem találom! Hol lehet? Csak nincs ott a nagy omladék miatt, holtan!? Ó, mondja, mit gondol?

— Csak a jó Isten tudja, mi történt vele, válaszolt a bányász. Majd megtudjuk mi is. Csak türelmünk legyen és bátorságunk, kisasszonykám! Ha nem is rögtön, de észre fogják a künn levők venni ezt az omlást, majd kiáznak minket innen.

— Ó, de hát Dezső!...

— Élve vagy halva majd elő kerül szintén. Meg köll nyugodnunk Isten akaratában és megadással várunk a sorsunkat. Mert biz' az megeshetik, hogy nem jönnek rögtön segítségünkre; éhség, szomjuság meg fog gyötörni. De hát ezt két-három napig kibírja az ember.

— Mit ér, ha minket megmenténe nek is... ha Dezső meghalt! zokogta a leányka.

Pedig Dezsőnek... nem történt semmi baja.

A szikla-omlás végzetes pillanatában ő állt a faltól legtávolabb és nem csak leg hamarább hallotta a gyanus robajt, hanem hirtelen fölpillantván, látta is a szikla megmozdulását. Halálos ijedelemmel ugrott odább s az a pár pillanat, mely alatt az omladék leért a magasból, elég volt, hogy Dezső oly messzire jusson, ahol már nem eshetett baja. Egész testében reszketve állt itt egy-két percig, mint ha várta volna, hogy a többiek elő bujjanak az omladvány alól.

— Irmuska!... Kálmán!... Istenem!... Végök van!...

Rémület és borzadály töltötte el, gondolatai össze zavarodtak, nem is tudta, mit csinál. Csak megindult hirtelen és torka szakadtából kiáltotta:

— Segítséget! Segítséget!

Nem volt senki közel. Futott vaktában a bánya végtelen folyosóiban, melyekben

semmikép sem tudott tájékozódni. A süvegen égő gyertya többször kialudt, de szerencsére volt nála gyújtó-szál, újra meggyújthatta. Végre, nagy sokára, olyan helyre jutott, ahol bányászok dolgoztak. Képéből kikelve, lihegve futott hozzájuk, már messziről magára vonván figyelmöket segély-kiáltásaival.

— Mi az? Mi a baj? kérdék.

Dezső csak nagy akadozva birt szólni:

— Beomlott... a bánya... ott azon a veszedelmes helyen... és ott voltak Irmuska és Kálmán... és Tarsoly Dávid... rájuk omlott...

— Akkor hat végök is van! De majd kiássuk őket, hogy legalább tisztességes temetésök legyen. Rögtön jelenteni kell az igazgatóságnal, meg a doktor urnál. Az a Kálmán urfi! Végre is elérte a sorsa! Eleget intettük!

Ez alatt a bányászok már megindultak kifelé. Velök ment Dezső is, holt-haloványan, szédülő fejjel, kétségbe esetten. Hogy lépjen a bácsiék elé?! Ha majd mindent el köll beszélnie, ki fog tűnni, hogy a nagy szerencsétlenségnek jó részt ő az oka, mert amikor Irmuska távozásra kérte, unszolta őket, nem hallgatott az okos szóra, inkább Kálmánt támogatta. Ha jó testvére mellé áll, akkor Kálmán is enged, eltávoznak, nem éri őket baj. Így vesztét okozta drága jó testvérenek, Kálmánnak és annak a derék bányásznak!

Mikor kijutottak a szabadba, a bányászok futva széledtek el különböző irányokban. Dezső ellenben habozva, remegve közelegett a bácsiék házához. Amint oda ért, látta, hogy a kocsi a kapu előtt áll s a bácsi, a néni és Dóra épp kijönnek a ház-

ból.
de al
Re
köny
dani,
rá sz
kurtá

fogj
jét.
K
tébe
I
mor
érte
szol

ból. Nagyon sápadtak voltak mindnyájan, de alig beszéltek valamit.

Remegve közeledett hozzájuk, szeme könybe lábadt, akart volna valamit mondani, de torkán akadt a szó. Nem is volt rá szükség, hogy beszéljen, mert a bácsi kurtán, komolyan így szólt:

— Mindent tudunk. Menj be a házba és maradj otthon. Mi lemegyünk a bányába és elő hozzuk az ott szorultakat. Élve vagy halva, ahogy Isten rendelte!

Dezső lehorgasztott fejjel ment be a házba, szobájába. Ott leült és meredten maga elé bámulva várt. Élve vagy halva

— NAGYOT VÉTETTEM, ANYÁM! (Lásd a 326. lapon.)

fogják előhozni az ő kedves jó testvérkését... és Kálmánt?...

Kinosabb órákat soha sem töltött életében.

Lenn azonban a bányában nem oly szomorúan folyt a dolog. Mire a bácsiék oda értek a szerencsétlenség helyére, a bányászok már javában dolgoztak az omladék

eltávolításán. Nagyon ovatosan kellett a dolgot végezni, nehogy újabb baj történjék; de sokan voltak s a tapasztalt bányamérnök vezetése mellett szaporán haladtak. Mikor már nagy tömeg követ elhordtak s az omladékban nyílások látszottak, a mérnök bekiáltott:

— Hahó! Él valaki oda benn?

És nagy örömeikre a Tarsoly Dávid hangját hallották:

— Hárman vagyunk itt, élünk... az Irmuska kisasszonynak semmi baja, én meg Kálmán urfi egy kicsit össze vagyunk zuzva, de élünk. Csak Dezső urfi veszett oda.

— Dezsőnek semmi baja. Megmenekült. Irmuska ott a sötét üregben ennek halatára térdre omlott.

— Hála neked, te jó Isten! reberte megkönnyült szíved.

A bányászok most, hogy élőket tudtak ott eltemetve, kettőzött buzgalommal dolgoztak. Végre utat nyitottak a kő-halmaz közt és néhány percczel később Irmuska, Kálmán és Tarsoly Dávid künn voltak... meg voltak mentve. A doktor legelőször is megvizsgálta a sérülteket. Tarsoly Dávid súlyos zuzódásokat szenvedett, de semmi csontja nem törött.

— Két hét múlva talpon lesz! biztatta az orvos.

Nem ilyen biztatónak találta a Kálmán állapotát. Jobb lába el volt törve, dereka veszélyesen megsértve. Lefektették egy kőpárkányra s anyja, mindent feledve, ölében nyugtatta a szenvedő fiu fejét. Apja távozott, hogy hordozható ágyat teremtsen elő, melyen haza vihessék a beteget.

Kálmán, bár minden mozdulatnál eltorzult az arca a nagy fájdalomtól, fölemelkedett anyjához.

— Nagyot vétettem, anyám! Ó, megfogjátok-e valaha bocsáthatni? (Lásd a képet a 325. lapon.)

— A bocsánat meglesz, mert remélem, ki fogod érdemelni.

Egy-két órával később lassu, szomoru menet közeledett a doktor házához. Mégis ujongva szaladt ki Dezső a házból.

— Irmus! Édes jó Irmuskám! Élsz! Ó, hála a jó Istennek!

És zokogva borult jó testvére nyakába.

— A Gondviselés megoltalmazott mindnyájunkat, felelt a leányka komolyan. De ezt a kegyelmét meg is köll ezentul érdemelnünk.

— Soha, soha sem fogok többé tiltott uton járni! fogadta Dezső erős eltökéléssel.

— Azt hiszem, Kálmán sem, jegyzé meg Dóra. Apácska azt mondja, hogy meg fog ugyan gyógyulni, de katona alig ha lesz belőle; egész életén át meg fogja emlegetni az aranybányát!

— Magam sem fogom egyhamar elfelejteni, mondá Dezső. Kalandra kíváncsoztam az arany-bányában, be is telt a kívánságom; de ha otthon elbeszélem is, bizony-bizony nem fogok dicsekedni vele!

Találós kérdések.

Melyik az a vetemény, amelynek 1-ső része folyadék, 2-ik része fűszer?

*

Melyik fa az, amelynek nincs virága, mégis van gyümölcse?

*

Melyik anya nem csókol soha gyermekét?

*

Melyik tél tartható el nyárára is?

*

Melyik eb az, amelynek van szája, de nincs se feje, se lába?

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő mű-et:

„Andersen válogatott meséi“.

Fordította MÓKA bácsi. Hat színes képpel. szép vászon-kötésben.

VAD LACZI RAJZAIBOL.

— Ünnepi ozsonna. —

(Képpel a 329. lapon.)

KEDVES Forgó bácsi!

Bizonyosan azt hiszi kedves Forgó bácsi, hogy ellankadt bennem a művészi buzgalom, mivel hogy már jó ideje nem küldtem rajzot kis olvasó társaim gyönyörködtetésére. De ne higye azt, kedves Forgó bácsi! Nem lankadok én el a jóban, ámbár, jól tudom: azt vetik utánam, hogy csak a pajkos csinyekben vagyok állhatatos, ami pedig csupa merő rágalom.

Hanem nagy akadálya volt és van most a művészkedésnek. Keserves idők járnak újra néhány hónap óta. Édes apám úgy vélekedik, hogy az iskola nagyon árván maradna, ha én ott nem volnék; hát persze megint beiratott. Ezt még nem igen bánám, csak azt a tömérdek könyvet ne akasztották volna a nyakamba! Vagy még ez is hagyján, csak a tanár urak ne agatónának örökösen a kíváncsiságukkal, hogy mondjam meg, mi van azokban a könyvekben? Hát nem elég, hogy meg van írva ott a könyvben? Aki kíváncsi rá, olvassa el! Én csöppet sem szenvedek a kíváncsiság csuf hibájában. Mégis el kell olvasnom, mert különben mindjárt fejemre zudul a kegyetlen büntetés. Isten tudja, hány ozsonnát gazdálkodott meg már rajtam a mama! Nem szívesen tette, tudom; de hát apácska mindig a tanár urak pártján van.

Igy aztán nehéz a választás. Magolni vagy koplalni! Nem jut idő a művészetnek.

De még a néniék is mindig csak azon törlik a fejöket, hogy sarokba szorítsanak. Minap volt a néni nevenapja, nagy ozsonna

készült s mindnyájunkat meghívott, de hozzá tette:

— Laczi csak abban az esetben jöhet, ha odáig semmi büntetésre sem szolgál rá.

Persze, azt hitte a fősvény néni, hogy ily módon megmarad neki az én porcióm. De kifogtam rajta: azért is eljutottam a nagy ozsonnára.

No, jó volt, sok volt, de hiba azért mégis volt. Ugy kellett ott ülni az asztalnál, csöndesen, fészeken, mint ahogy az Erzsike hugom bábuja ülnek, mikor ozsonnásdit játszik velök. Ez még a kisebbik hiba volt; de be kellett érni azzal, amit elémbé raktak. Már pedig én nem vagyok kanári madár.

Persze, segitettem magamon, ahogy lehetett. Azt a gyüszünyi csésze csokoládét egy-két kortyintásra fölhajtottam, aztán szétnéztem. A szomszédom Sárika volt, a néni lánya. Nagyon forrónak találta a csokoládét; majd meg oda bámult és figyelt a bácsira, aki valamit mesélt. A többiek is oda figyeltek... hát én ekkor elemeltem a Sárika teli csészéjét és helyébe a magamét tettem, az üreset.

Nem sokára Sárika kanalozni kezd, hát nagyot ámul... csak levegőt nyel.

— Jaj no! Hová lett a csokoládém? Hiszen még meg sem kóstoltam... és már üres a csészém!

— Ez már furcsa! mondám csodálkozva.

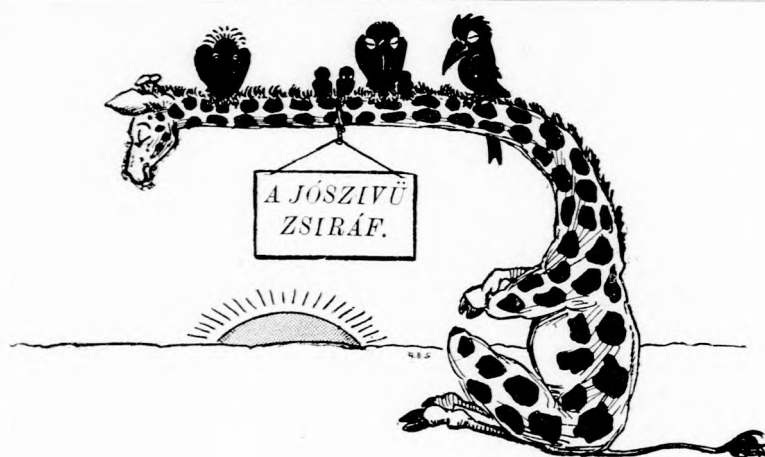
— Nem furcsa! Te sinkófáltad el! Add vissza!

Volt eszemben. Hamar lenyeltem. Hát nem rám estek mindnyájan, hogy gonoszság, amit mivelek? Hiába szabadkoztam, utoljára is kitették a szűrömet. No, de már akkor az ozsonna javán túl voltunk, hát nem nagyon bántam.

Megfogadtam azonban, hogy lepingálom
az egész kompániát kutyástul-macskástul,
élethiven, hogy mindenki rájok ismerjen.
Tudom, pukkadozni fognak mérgökben.

Ugy kell nekik. Mért nem kenyereztek le
duppla porcióval?

Maradok kedves Forgó bácsinak
hüségese hive **Vad Laczi.**

SE háztető, se fa ága —
Leszállanunk nincs mire;
Se közelben, se távolban
Hej, nem látszik semmise!

Pedig bizony már régóta
Csavargunk a légben fenn;
Mert madár-létünkre tán csak
Nem gyaloglunk ide lenn?

Banka, varju, meg a holló
Előkelő madarak;
Akkor szállnak csak a földre,
Ha kínálkozik falat.

De fáradtan, de éhesen
Barangolni csel nekül:
Ettől az uri madárnak
Szive neki-keserül.

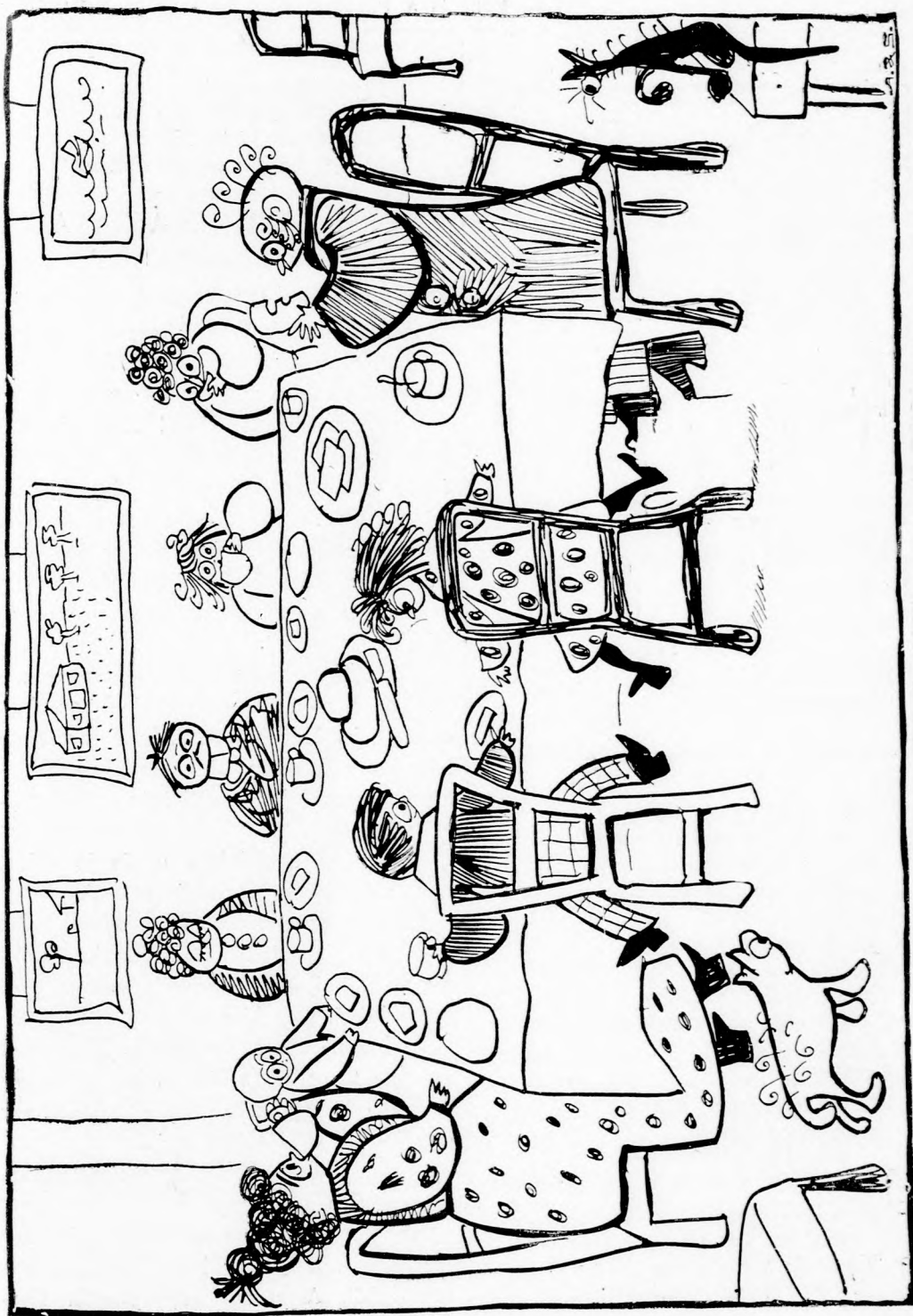
Ó, kegyetlen sors!... De ni ni!...
Ott a puszta hajlatán
Mint ha pálma ingadozna...
Vagy élő állat talán?

Állat, állat! Még pediglen
Zsiráf az! Jól ismerem.
Olyan bátor legény vagyok,
Megszólítani is merem.

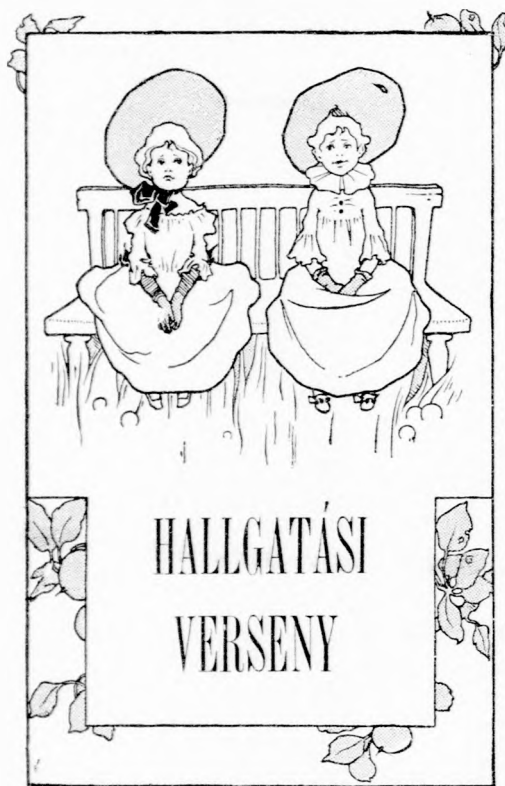
Zsiráf bácsi, az Ég áldjon,
Hajtsd alá hosszú nyakad!
Mig rajtad pihenünk, te is
Kipihenheted magad!

Szól a zsiráf: »Ó, szívesen!
Sőt, ti kedves madarak,
Ebédet is juttathatok:
Bántanak a bogarak!

Lakozástok: megváltásom.
Csak jó sokat szedjete!
S míg én tölük szabadulok,
Megtelik a begyete!»

VAD LACZI RAJZAI BÓL. Ünnepi ovszomá. (Lásd a 327. lapon)

FARKAS SZEMET nézni,
S el nem nevetni magad:
Már ez olyan virtus,
Mely erőt felül-halad.

Ámde egymás mellett
Ülni és nem szólani,
Nézni merőn, némán:
Ez már aztán valami!

Főkép ha az egyik
Az a csacska Erzsike,
S másik a pajtása:
Karattyoló Tercsike

Hogy így meddig birják,
Biz' én meg nem mondhatom.
Tán míg a nap ment le,
Ott a messze dombokon.

*Figyeljétek meg ti!
Én tovább nem tehetem.
»Kis Lap« jövő számát
Kell immár szerkesztenem.*

ORDAS UR VADÁSZATA.

— Állat-történetke. —

MEGÉHEZETT Ordas ur, az erős farkas. Elindult tehát vadászatra. Ut-közben találkozott Róka komával, aki éppen ilyen járatban volt, de nagyon panaszkodott.

— Rossz világot élünk! Alig-alig juthatni egy kis harapni valóhoz. Be köllött érnem reggelire egy pár hitvány egerrel.

— Affélére én rá sem nézek, az nem méltó hozzám, felelt Ordas ur gőgösen. Persze, te gyáva ficzko vagy, akár mivel is beéred; nem mersz oda menni, ahol jó falathoz juthatnál.

Megvetőleg pillantott Róka komára, aztán odább ment. Nem igen akadt azonban szerencséje. Már hosszú ideig bolygott, de még semmi harapni valót sem talált. Végre egy homokos tisztáson kövér egeret pillantott meg.

— Hm! Hamarjában ez is jó volna. Nem elég ugyan, de mégis valami.

Ekkor zörgés hallatszott a bokrok felől. — Tán épp Róka koma settenkedik ott. Ha meglátná, hogy egerrel is beérem, csak úgy mint ő, még kicsufolna.

És büszkén, mint ha nem is látta volna az egeret, odább sétált, pedig az éhség már nagyon gyötörte. Nagy sokára egy pár fiatal nyulat látott meg.

— No, azokat elfogom. Soványak ugyan, de reggelire megjárja.

Már épp feléjük akart iramodni, mikor ezuttal igazán elő bukkant Róka koma a sűrüségből. A ravasz kópé rögtön kita-

lálta Ordas ur szándékát. Félig gunyosan szólt tehát:

— Milyen szerencse, hogy te rá sem nézel holmi hitvány kis prédára, vitéz Ordas uram! Így nekem jutnak ezek a nyulak. Vagy talán te is rászánod magadat, hogy ilyen félnék nyulacska után fuss? Nagy vitézség nem kell hozzá.

Boszankodott Ordas ur, de mit tegyen? Versenyt fusson nyul után Róka komával, akivel az imént olyan foghegyről beszélt? Csorba esnék a hírén és tekintélyén. Inkább legyűrte hát a boszúságát és fitymálva szólt:

— Eszem ágába sem jut, hogy ilyen prédára csak rá is nézzek. Csak te kergetőzzél a nyulakkal; én megvetem az effélet.

No, egyiköknek sem kopott a foga nyulpecsenyében, mert mialatt így boszantgatták egymást, a nyulak megneszelték a veszedelmet és elillantak.

Még boszusabban, még éhesebben ballagott Ordas ur odább.

— Kár, nagy kár, dohogta fogait vicsorogtatva. Az a nyulpecsenye szűkségből még elég is lett volna mára. És ni... az a sunyi Róka koma most mindenfelé utánam sompolyog. Bizonyosan látni akarja, miféle zsákmányra tehetek szert. Megmutatom neki, csak azért is!

E közben már az erdő szélére ért. Nem messze juh-nyáj legelt a mezőn. Ordas urnak nem egészen tetszett, amit látott, de azért gögösen szólt oda a közelében settenkedő Róka komához:

— Látod, ott van a nekem való préda! Effélére te persze gondolni sem mersz. A legkövérebb juhot választom ki és viszem haza. No, talán meg sem bírom enni az egészset; eljöhetsz majd egy kis maradékra.

Ezzel hirtelen kirentott az erdőből, neki a nyájnak. Rá is vetette magát egy kövér juhocskára, de már arra nem ért rá, hogy bele marjon, mert két éber és bátor juhász-kutya rögtön ott termett és megtámadta. Kemény vitéz volt pedig mind a két eb, hatalmasan tépte az Ordas ur bundáját. Most már a saját bőreért kellett harcolnia. A következő perczben már a juhász is oda ért rettenetes fütykösével... ha ezzel fejbe kollintja, vége!

Kétségbe esett erő-feszítéssel mégis kiszabadította magát Ordas ur és megtépve, véresen futott hanyatt-homlok vissza az erdőbe, ott is még nagy darabon, míg végre biztos helyre jutott. Kimerülten rogyott össze. Egyelőre nem it gondolhatott rá, hogy folytassa a vadászatot. Pedig majd elájult az éhségtől.

És legalább békén pihenhetett volna! De egyszerre csak ott termett Róka koma és gunyosan mondá:

— Eljöttem az ígért maradékra... hol van? Ej, de jó lehetett az a juhocska, hogy az egészset fölfaltad! Kedves egészségedre kívánom!

— Takarodjál! mordult rá Ordas ur mérgesen.

— Megyek, megyek! Csak azt akarom még mondani, hogy jól láttam, mennyire póruul jártál. Erőddel hetvenkedve, megvetőleg bántál velem gyöngébbel, mert óvatos és szerény vagyok. Hehehe! Megtanultad, hogy az erős akadhat még erősebbre és elbizakodott vállalkozással jó zsákmány helyett csak csufságot arat.

BÜVÉSZET.

BIZONNYAL a legtöbben már láttatok delejes patkót: patkó-alaku vasat, mely a közelébe tartott kisebb vas, aczél tárgyakat magához vonja, úgy hogy hozzá tapadnak, mint ha oda volnának ragasztva. A sajátságos és érdekes természeti erőt, mely ezt a vonzást okozza, delejességnek

nevezzük. Ilyen delejesség kifejleszhető nem csupán a vasban, hanem más anyagban is, különösen az üvegben.

Tégy az asztalra két könyvet, egymástól bizonyos távolságban, fektess a szélökre teljesen száraz üveg-lapot, az üveg alá pedig különféle apró, könnyű tárgyat: kicsiny darabka parafát, papirost, bodzafa-belet stb. Ha most az üveget jól megszáritott

BÜVÉSZET. A delejes árnykép.

szőr-szövettel erősen dörzsölöd, ettől az üveg delejessé válik és vonzani fogja az alatta levő apró tárgyakat. Ezek csakhamar megmozdulnak, az asztalról felszökkennek az üveg felé, meg vissza esnek, ismét fölugranak, és ily módon mind-addig mozognak, míg az üvegből a delejesség el nem illan.

Ezt tudva, nagyon egyszerű eszközökkel mutathatsz be delejes produkciókat.

A delejes árnykép. Fektesz az asztalra két könyvet, a két könyv fölé pedig négy-szögű darab üveget. Az üveget fölmutatod a társaság előtt olyképp, hogy a gyertya és a fal közt tartod. Mindenki láthatja, hogy az üveg tiszta, átlátszó, semmi árnyékot

sem v
uton á
varázs

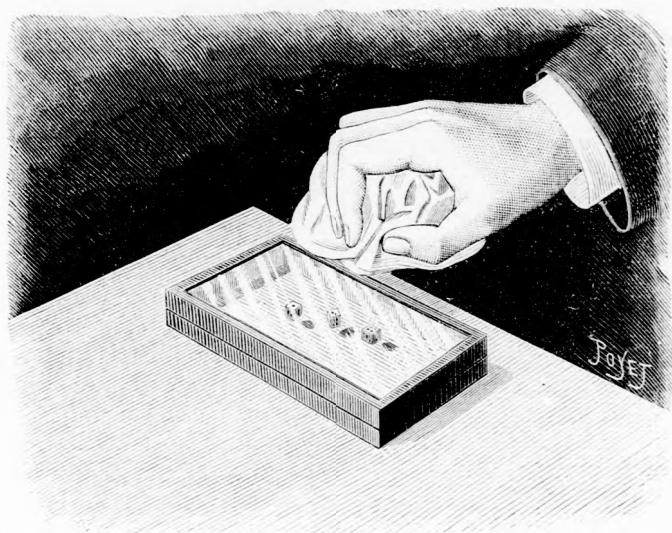
E v
a szük
az asz
szórtál
mártot
virágo

Az
a tán
könyv
rines
raz sz
felső
mozd
de a
haner

sem vet. Ekkor kijelented, hogy delejes uton árny-képet fogsz az üvegen át a falra varázsolni.

E végből már jó előre titkon megtetted a szükséges készületet. A két könyv közé az asztalra parafáról reszelt finom port szórtál, az üveg-darabra pedig gliczerinbe mártott ecsettel tetszés szerinti alakot, virágot stb. mázoltál. Nem baj, ha nem

tudsz rajzolni, azért mégis nagyon szép képet rajzolhatsz az üvegre, egyszerű módon: ráfekteted az üveget valamely kész rajzra, képre, mely természetesen tisztán átlátszik az üvegen s így a kép körvonalait könnyen rápinghálhatod az üveg felső oldalára. A gliczerin szintelen, az üvegen már csekély távolságból semmi sem látszik.

BÜVÉSZET. A delejes kockák.

Az így elő készített üveget mutatod föl a társaság előtt, aztán ráfekteted a két könyvre, gondosan ügyelve, hogy a gliczerines oldal kerüljön lefelé. Most aztán száraz szőr-szövettel erősen dörzsölöd az üveg felső lapját. A parafa-por mihamar megmozdul, felszökdel az üveg alsó lapjára, de a gliczerines helyekről nem hull vissza, hanem oda tapad az üvegre föstött képre,

melyet természetesen besötétít. Ha most tartod az üveget a gyertya elé, a rajta levő képnek az árny-képe pontosan meg fog a falon jelenni.

A delejes kockák. Ezekkel nagy zavarba ejtheted a nézőket, akik a delejesség titkát nem ismerik. Kisütöd, de ők is rábizonyítják egymásra, hogy nem tudnak nagyon csekély számú pontokat össze olvasni.

Ennél a produkeciónál is használhatsz két könyvre fektetett üveg-lapot; de jobb, ha van olyan üveg-fedelű alacsony dobozod, aminőben keztüüt, ékszert stb. szoktak tartani. Szükséges továbbá bodzafa-bél, ami kivált falun könnyen szerezhető.

A bodzafa-bélből három kicsiny koczkát vágsz és ezeknek oldalaira tollal, tintával rájegyzed a pontokat egytől hatig, ahogy a rendes játék-koczkán látható. E koczkákat a dobozba helyezed s az üveg-födelet aztán száraz szőr-szövettel erősen dörzsölöd. A koczkák csakhamar megmozdulnak, ugrándoznak, végre oda tapadnak a delejessé vált üveghez.

Ekkor az asztalhoz hívod a nézők egyikét és felszólítod, vessen oda egy pillantást, olvassa össze a koczkáknak az üveghez tapadó felső lapján levő szemeit. A felszólított egy pillantással meg teszi s megmondja, pl.:

— Az egyiken 2, a másikon 6, a harmadikon 1 szem van fölül, összesen tehát 9.

— Nem igaz, nem jól olvastad össze! Térj a helyedre vissza, jöjjön más valaki, aki jobban tudja össze olvasni.

Az illető talán bizony még egy kicsit pörölni is fog, hogy de bizony annyi! Talán csak tud kilenczig olvasni? De eltuszkolod s egy másik nézőt vezetsz oda. És ez, nagy csodálkozására az előbbinek, neked ad igazat.

— Persze, hogy nem annyi! Az egyik 3, a másik 5, a harmadik 4 szemet mutat, összesen tehát 12.

— Ez nem igaz! Te sem tudod össze olvasni Jöjjön más, aki jobban tudja.

Jön a harmadik és ez megint más eredményt olvas le koczkákról. Már ez igazán boszorkányság!

Pedig hát nincs benne semmi ördögöség. Csak az történik, hogy a koczkának az üveghez tapadt oldala, vesztvén a delejességéből, lassanként elválik az üvegtől. de a sarkával még függve marad. Ekkor a másik, még delejesebb oldala szökken föl az üveghez és persze más szemeket mutat. Ez többször ismétlődik, míg nem az üveg és koczka elvesztik a delejességet s a koczka vissza esik a doboz fenekére.

Ha a néző sokáig áll a doboznál, természetesen észre veszi, mi történik. Azért csak nagyon rövid ideig szabad ott állnia, épp csak amíg jól végig pillanthatott a koczkákon.

ARANY KALÁSZOK.

Magad légy magadnak a legszigorubb bírāja, akkor nem fogsz hibás utra tévelyedni. Mert aki csak a mások ítéletétől tart, könnyen elhiteti magával, hogy sikerülni fog hibás tettét eltitkolnia és így az ítéletet elkerülnie; pedig a hiba előbb vagy utóbb, de mindig kiderül s szégyen és csufság következik. Am aki szigoruan itél a saját maga tettei fölött, az már előre megfontolja és belátja, mi a helyes, mi a hibás és így el is kerüli a botlást, ezzel pedig a mások sujtó ítéletét.

A fukarság csunya tulajdonság. Fukarkodni pedig nem csupán pénzzel lehet. Hibás, aki tudományával kérkedik, azt uton-utfelen fitogtatja; de az sem cselekszik helyesen, aki fősvényül őrzi ismereteit és sajnálja, ha mások hasznát vennék. Ne fitogtasd tehát a tudományodat, de ne is fukarkodjál vele, hanem ahol valaminek javára, hasznára lehetsz, állj elő: szólj, tanácsolj, segíts, mert így leszel hasonló a nemes lelkű dus emberhez, aki bőkezűen adakozik s azért mégis dus marad.

SZEGET SZEGGEL.

— Apróka bus történet. —

BUCSUZOTT a bácsi s így szólt Karcsihoz és Dinihez:

— Fogjátok fiuk, itt egy tizeske, vegyetek magatoknak valami csemegét.

Nagyon derüstre vált a két fiu kedve. Mert a zsebök rendesen nem igen duzzadozott a tizeskéktől. Mindjárt el is határozták, mit fognak vásárolni. De még messze volt az ozsonna ideje, addig játszanak egy sort a tágas udvaron.

— Mit játszunk? kérde Karcsi.

— Mondok valamit, felelt Dini. Egyik lesz az ur, aki hintón robog végig az uton, a másik a koldus, aki a hintó után szalad, az ur pedig tizest dob neki. Van tizeskénk.

— Nem bánom. De én leszek az ur.

— Ó persze! Én találtam ki a játékot, hát először én leszek. Háromszor én dobom neked a pénzt, azután cserélünk.

Karcsi kénytelen volt bele nyugodni s a játék megindult. Hintó nem volt ugyan, de az nem baj. Dini futott elől és el-el dobta az utána futó Karcsinak a tizeskét.

— Ne dobd olyan messzire! élégedetlenkedett Karcsi. Alig találok.

— Amott fekszik, ni! Én mindig látom, hova esik.

Mivel pedig azt is látta, hogy Karcsi egy kicsit boszankodik, csupa ingerkedésből másodszor még messzebbre dobta a tizeskét. Karcsi mérgelődött, Dini nevetett.

— Most én vagyok az ur, te a koldus! A te dolgod, hogy megtaláld, amit dobnak neked.

— Jól van, jól! Majd rám kerül a sor! Szeget szeggel! gondolta Karcsi elfojtott haraggal.

Csakhamar rá is került a sor. Ő lett az ur, Dini a koldus. Karcsi egyszer-kétszer körül nyargalt az udvaron, aztán nevetve szólt:

— No, szegény koldus, itt egy tizeske, kapd el!

És teljes erővel dobta hátra felé a pénzt. A tizeske nagyot csörrent, de mert hátra

felé röpült, egyikök sem látta, hova esett. Dini váltig kereste, de nem találta. Aggódva kiáltott fel:

— Hová dobtad? Nem látom sehol.

— Jaj de ügyetlen koldus vagy! Én bezzeg szemesebb voltam.

— Szándékosan dobtad nagyon messzire... hát keresd te is.

Keresték ketten, hiába. Tüvé tették az egész udvart, de a tizeske csak nem került elő. Végre megfejtették a csodát: abban az irányban, amerre Karcsi a tizeskét dobta, volt a csatorna nyílása. Oda gurult be. Onnan ugyan soha sem kerül elő többé.

Nagyon busra fordult a kedvök. Dini sopánkodott, Karcsit a lelkiismeret is furdalta. S bánatosan sóhajtott fel:

— Soha sem követem többé ezt a gonosz mondást, hogy: szeget szeggel!

A VERÉB EMLÉKEZŐ KÉPESSÉGE.

— Természetrajzi adat. —

EGY jeles természet-tudós, Eimer tanárnak, vizsgálatok céljából szüksége volt számos apró madárra s mint-hogy nem akart erre éneklőket feláldozni, elhatározta, hogy a háza udvarán ugyszoktat sokat alkalmatlankodó verebeket fogja össze fogdosni.

Beszerezett egy olyan madár-fogót, amelyet különösen dicsértek és mellyel állítólag egyszerre sok kis szárnyast lehet megfogni. Ez a fogó-készülék igen egyszerű volt. Dróthálóból készült henger alakú kosár volt, körül-belül fél méter magas, fél méter átmérőjű és tölesér alakú teteje befelé fordult; tehát szerkezete a közönséges egér-fogóé volt. A fogó fenekére buza-szemét szórt és az udvar közepére állította — s ez csakugyan bevált; nem sokára vagy egy tucat veréb volt benne; röpkedtek, de kiszabadulni nem tudtak. Feltűnés nélkül bevitte a fogót a házba, kiszedte belőle a szegény foglyokat és ismét az udvarba helyezte a fogót.

Most már sokkal óvatosabban közeledtek feléje a verebek, de mégis rövid idő alatt megint kilencz veréb volt benne. Még egy

szer ismételte a kísérletet — de már hiába, több veréb nem fogódott meg. Másnap sem s utóbb egy-általában nem, habár mindig találkoztak verebek, amelyek észre nem vették a csalit; de a többiek, kivált az öreg hímek, feltűnően óvták azokat és hangos lármával vissza riasztották őket a drót-kosártól.

Eimer megvizsgálván a megfogottakat, azt tapasztalta, hogy csupa fiatal veréb ment lépre; megfigyelte az udvaron levő verebeket is és látta, hogy csak fiatal, tehát tapasztalatlan madár közeledett a fogóhoz; az öregek pedig, tapasztalván nehezen fölnevelt családok megfogyatkozását, a legfeltűnőbb módon vissza tartották a tapasztalatlanokat a veszedelemtől. Nem is ment bele azután egy sem.

A következő esztendőben ismét próbát akart tenni a madár-fogóval s oda állította megint az udvar közepére. Hiába. Sőt télen, amikor a hó miatt éhséget szenvedtek a szegény madárkák, akkor sem sikerült neki a drót-kosárral csak egyet is fogni. Kilenc évig ismételte kísérleteit, azonban a verebek kerültek a fogót, melynek veszedelmes voltát egyszer megismerték. Megmaradt a nagy veszedelem emléke közöttük, mint ahogyan él az emberekben a régi veszedelmek hagyománya.

MEGFÉJTÉSEK ÉS MEGFÉJTŐK.

A »KIS LAP« LV. köt. 19-dik számában közölt rejtett közmondás megfejtése:

Szék, Üreg, Kesz, Süt, Élő, Gerjed, Tér, Ökör, Ront, Vétel, Éles, Nyir, Tur, Bér, Okos, Nevet, Takar. = *Szükség törvényt bont.*

Helyesen fejtették meg: Ebeczky Gabriella, Mérey Ágosta, Hampel Ferencz, Mäder testvérek, Heiter Ella és Margit, Boros Emmike, Grossmann Sándor, Halász Imre, Bárdosy Vali, Herczeg testvérek, Kazy Péter, Kovalóczy Rudi, Bornemisza Miklós, Csiskó Anna, Badies Gizi, Rappensberger Emmi és Laczi, Sterk Vilma és Joli, Berczik Pólka, Jusztusz Hajnalka, Jurenák Ferencz, Zmeskáll Istvánka, Husz Miczike, Schwarcz Irénke, Gerlóczy Edith és Géza, Kossaczky Gyula, Murgu Janosi, Pékány Ilonka, Szemerey Annuska

és Irénke, Hollós László, Veress Gizella, Kovácsy Berta, Kazy Livia, Lukács Irma, Könyöki Ilona, Grünberger Erzsike és Annuska, Szalkai András, Hajnik Ilonka, Schönstein Mariska, Péterfy Vilma, Kocsis Zoltán, Nagy Lenke és Ernő, Davidovits Edith és Renée (gondosabb írást kívánok! F. b.)

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Zmeskáll Istvánka, Romhányon*, kinek a jutalom-könyvet (»Mesék«, az ifjúság számára írta *Greguss Ágost*) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« LV. köt. 18-dik számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: *Husz Miczike, Graefl Márta és Paula, Schönstein Mariska, Koronthály Zoltán.*

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Bokor Jancsi. Más az érczek összefforrasztása és más azok összeizzasztása. A bádög-lemezek széleit p. o. össze forrasztják; két vas-darabnak a végeit azonban már össze izzasztják. Forgó bácsi már messzi országokat járt be, de még Oroszországban nem volt. Csak Finlandban, amennyiben ez egyik tartománya Oroszországnak. A többiről intézkedem. — **Lukács Irma.** Minden csütörtökön este szívesen látlak az »Athenaeum« épületében. Csak hogy ez a nagy intézet épp most van költözködésben a belvárosi Barátok-teréről a Kerepesi-utrá, régi palotából az újba. A jövő hó folytában azonban teljesen rendbe leszünk s azután bizvást köszönhetsz be nálam. — **Gardé Irén.** Dejszen, aki olyan helyes magyar levélkét tud írni, mint amilyent te küldtél nekem, az már magyar lány. Itt is fogunk, el sem eresztünk többet. — **Horváth Kornél.** Hányad-osztályu vagy, az a kért czél elérése végett kevésbé fontos, mint lakzimed szabatos följegyzése. — **Sterk Vilma és Joli.** Ha küldtök, a szegény-fucska nevében köszönettel fogadom. — **Ybl Mártika.** Hát ha druszádnak fogadnád a bábudat s lenne az is Mártika? De szép a Lucinda is. Másik kérdésedre ebben a rovatban megleled a választ. Neked is szól az teljesen. Iduskát ölelem. — „A kis baba“ stb. A vers nagyon is taposott nyomokon halad. Még rajz mellé megjárna. A másik is olyan, amely megkívánja a képet. Lehet, hogy rajzzal segíték is rajta. — **Hegedűs Zoltán.** Versikéd igen nemes érzelmekről tanuskodik. Sőt némi simitással közöltem is volna, ha annyira későn nem érkezik. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉS.

Íj. Somogyi Zsigmond (Szegeárd) levelezni szeretne Cserényi Stefikével s kéri a lakzimet.